

Dr. Jos. C. Oblak: **V okrilju Visoke Tatre**

Uvod v pokrajino.

(Dalje.)

Železna pot nas vodi iz doline Gorenjega Vaha čez zadnje gorske potoke, katerih bistre vode mi budijo tako ljub spomin na dom. Vah se je že davno razdelil v Beli in Črni Vah. Beli Vah, ki po naših pojmih pač ni reka, nego gorski potok, črpa svoje vode že iz najvzhodnejšega dela Visoke Tatre, a Črni se redi v objemu Nizke Tatre. **V a ž e c** je zadnji večji liptovski kraj, ležeč že v znatni višini (okoli 800 m) kot mesto ob Belem Vahu, ki zbira tu še svoje zadnje potočke za mater Donavo; le še široka položna, skoro nevidna, kakih 100 m višja useda nas loči od Popradske doline onstran. Ko smo v malo minutah na najvišji štaciji, **v š t r b i**, smo že na razvodnici med Donavo in Vislo. Prav nič se ne zavemo, kdaj smo prekoračili razvodje med obema; tako malo je označen ta prirodni kontrast v naravi. Pa bi za to opazovanje tudi ne imeli niti časa niti volje, ker smo medtem čisto premagani od pogleda, ki je edinstven in je tudi v tvojem življenju kot gorskega potnika svetel granitni mejnik. Pred tabo se je postavila veličastna zgradba, nenavadna nele po svojem barvnem kontrastu z vso svojo okolico, nego tu tudi po višini: vse premagujoča in vse obvladujoča **V i s o k a T a t r a!**

Ne vem prvi hip, kako bi jo vam predstavil. Je nekaj čisto posebnega. Za njo pravzaprav nimam primere.

Pač! Si parva licet componere magnis: naša gozdnata Pokljuka pod Triglavsko gorsko gmoto bi prilično odgovarjala širokemu pragu pod granitnimi pobočji Visoke Tatre, ki pa raste iz teh gozdov le bolj neposredno, rekel bi, nenadoma v sinje višave, samo da je gozdni svet pod Visoko Tatro bolj raven, manj valovit ter daljši in širši.

Tako raste pri nas neposredno iznad gozdnate Dinare samo še naš notranjski Snežnik, za Triglavom najlepša slovenska gora. Toda primera s Snežnikom je le igračica napram Visoki Tatri, koje orjaški granitni polmeseč s svojimi sto in sto glavami, »štiti« in »vežami«, hrbti in grebeni, turni in »baštami«, stoji kakor okamenela armada v dolžini 27 km in v širini 10 do 15 km med dotoki Donave in Visle, kakor ukazujoč jez med Severnim in Črnim morjem.

Pogled nanjo iz Popradske doline ali s pol tisoča metrov višje gozdnate terase nad njo je nekaj posebnega, vtis, ki ga napravi, neminljiv. Človek, ki se je vozil pred kratkim še po Ogrski planjavi in pozneje tudi še med razmeroma nizkim gorovjem po spodnjih slovaških dolinah, ali pa tudi prihajajoč iz ostrolikega dolomitskega predgorja (Pieninskega) od poljske strani, se nehote vpraša: Odkod se je vzela nakrat ta brezprimerna, ogromna, tako visoko v nebo vržena masa granitnih skladov, ko se prislanja nanjo tako na zahodu nižji apnenski sestav Liptovskih hol z Beskidi in Czerwone Wierchy, kakor na vzhodu bele apnenske Belanske Alpe (Belanské Alpy, tudi »Ždiarska Tatra« — Ždárske Tatry imenovane) s svojimi značilnimi mirnimi apnenskimi formami in s svetlimi barvami.

Kaj te briga pri tem pogledu, kateri vrh je ravno Lomnický štít, kateri Kežmarský, Slavkovský, ali Jordanova Veža, Teryho, Gerlahovka, Batyzovský in kakor se že imenujejo!

Zanima te le vsa čudovita celota v celem kompleksu svojih barv in oblik. Sam goli granit, vzvalovljen v nebotične višine, zgrajen nad položno široko, gozdnato teraso — zgradba, ki ji ne najdem skoro primere!

Pa vse to je končno samo, rekel bi, površni pogled na Tatro, tako na zunaj. A kdor jo gleda le iz doline Popradske, ta ji še davno ni pogledal v dušo. Notranjost te nenavadne in že na zunaj tako grandiozne gorske skupine pa krije vse ono, kar te naveže na njo vse žive dni. Kdor je bil enkrat v notranjosti Visoke Tatre, ta je, se mi zdi — izgubljen: pogledal si v začaran kot zemlje, kjer ti nevidni tatranski gorski duh kot kazen za tvojo brezbožno radovednost vcepi neutешno hrepenenje, da moraš vsaj še enkrat v svojem življenju v ta skrivnostni gorski raj...

(Dalje pride.)

Sv. Bernard iz Mentone, patron hribolazcev

Poroča p. Beneš Krakar

(Konec.)

Apostolsko pismo je naslovljeno na škofa Florencija iz mesta Annecy.

V uvodu izraža sv. oče svoje zadovoljstvo napram škofu, ki namerava slovesno praznovati spomin sv. Bernarda. Kot papež hoče še posebno povzdigniti njegovo slavo med ljudmi. »Večkrat sem obiskoval visoke vrhove,« tako piše, »da se je duh oživil od truda-polnega dela in da se je osvežila moč telesa, in tako sem bil tudi na gorah, kjer sem občudoval ljubezen Bernardovo, čigar duh še danes veje iz njih. Velike so morale biti zasluge tega moža; kajti današnji planinski svet njegovo ime še vedno s spoštovanjem izreka.« Ostalo pismo se v prostem prevodu glasi:

»Škoda je, da nam je radi malomarnosti in žalostnih razmer v preteklih časih tako malo sporočenega* o tako znamenitem možu, kar bi bilo povsem zgodovinsko zanesljivo; saj se celo njegovi najbolj znani življenjepisci niso nikakor držali zgodovinske resnice. In vendar, kar je tozadevno zanesljivo sporočenega, dokazuje jasno, da smemo Bernarda po pravici šteti med največje junake katoliške cerkve. Dognano je, da je bil zelo plemenitega rodu, rojen v Mentoni, oblagodarjen z velikim časnim imetjem, radi katerega prijatelji tega sveta blagrujejo tiste, ki ga posedajo; kljub temu je že v zgodnji mladosti vse to zaničeval radi ljubezni do Križanega. Ko se je izobrazil v znanostih, mu je oče preskrbel stanu primerno nevesto, toda on se je nepričakovano umaknil z doma in dospel po stranskih in nevarnih potih do Auguste Praetorije (= Aosta), kjer ga je zelo ljubeznivo sprejel Peter, arhidiakon ondotne cerkve. Pod njegovim vodstvom se je vsestransko pripravil na mašniško posvečenje in se je že od početka odlikoval v izrednih krepostih, zlasti se je tako zelo zatajeval, da se je kruhu iz dobre pšenične moke in studenčnici odrekal kakor slaščicam in užival samó tako hrano in pijačo, s katero je krotil okus in si ž njo komaj vzdrževal življenje. Ko si je tako docela podvrigel svoje telo, se je z vso močjo svojega duha oklenil oznanjevanja božje besede, najprej kot kanonik v Aosti, pozneje kot arhidiakon več ko 40 let, do konca življenja. Ko pa je opazil, da se ljudje vse naokrog nahajajo v veliki nevednosti glede verskih resnic, da se vdajajo pogubnim in malodane divjaškim običajem, in da so celo taki, ki posnemajo brezbožne poganske obrede in prazne vraže, in sicer največ radi dolgotrajnega občevanja s Saraceni, ni omejil svoje gorečnosti za čast božjo in zveličanje duš samo na ozemlje Aostanske škofije, temveč je zelo plodonosno deloval tudi v Sijonski, Ženevski in Tarantezijski, da celo do Ivreje in Novare je prispel v svojem apostolskem navdušenju. Vse te doline in gorske klance je prepotoval, da bi odvrnil ljudi od raznovrstnih zmot in da bi jih iztrgal iz gnusnosti strasti ter jih privedel k resnici in k dostojanstvu krščanskega življenja. Delal je tako naporno in s tolikim uspehom, da si je zaslužil priimek planinskega apostola. Zares, to so veliki zgledi kreposti, toda skupni so tudi mnogim drugim svetnikom: našemu Bernardu je svojsko in obenem značilno za njegovo svetost to, o čemer izborno razpravlja v svojem 'Theotimu' Frančišek Saleški, druga dika anesijske cerkve«. — Ta namreč pravi, da obstoji najvišja popolnost v tem, da človek daruje samega sebe in se posveti službi siromakov. To je delal sv. Bernard, ki je leta in leta stanoval

* Sv. Bernard iz Mentone, ki je umrl 15. VI. 1081. leta, je ustanovitelj menihov ali bratov sv. Bernarda. Na prelazu Sv. Bernarda je postavil dva hospica, ki jih danes z milodari vzdržujejo švicarski kantoni. Prim. Dr. M. Heimbucher, Orden u. Kongregationen der kath. Kirche, Paderborn, 1896; I. zv. str. 416.

na najvišjih vrhovih gora in s svojimi sobrati reševal iz viharjev in zametov popotnike. — »Ni še dolgo tega, kar je človeški duh s svojimi iznajdbami prevrtal gore in zgradil predore in omogočil narodom pripraven način medsebojnega občevanja. V vseh prejšnjih stoletjih pa ni bilo mogoče drugače prekoračiti vmesnih gora nego po stezah med soteskami, ki so se raztezale med vrhovi. Izmed vseh teh prehodov ni bil nobeden tako znamenit kakor prelaz v Peninskih Alpah čez vrh takozvane ‚Jupitrove gore‘. Črez ta prelaz so prehajale v vseh dobah iz raznih krajev različne trume vojakov. Nič čudnega tedaj, da so Rimljani na tako nevarnem kraju sezidali svetišče svojemu najvišjemu bogu, ki naj bi prizanašal njihovim legijam; vendar pa o svetišču in zavetišču, ki je bilo ž njim združeno in je cesarskim odposlancem nudilo streho in zavetje, danes ni skoraj sledu. Tako je satan gospodaril nad soteskami Italije. Ako je bil končno za vedno pregnan s sedeža, (na katerem se je dolgo šopiril, ga izgubil in se ga po več letih zopet polastil), je to po vsej pravici zasluga Bernardova; Saracene, ki so si te kraje osvojili, jih z razbojništvom in z vpadi vznemirjali in oskrunjali z brezboštvom nanovo vpeljanega malikovalstva, je brez dvoma prisilil, da so jih zapustili in je tako odstranil vsako sled poganskega bogočastja. Naj se mu je posrečilo to takó ali drugače, brez neke čudežne moči bi tega ne bil dosegel. Veliko večje občudovanje zbuja seveda načrt, ki si ga je Bernard nato zamislil in izpeljal.«

»Ni mu bilo dosti, da je s tega kraja odstranil soho satanovo in njegove služabnike — storil je isto tudi v Grajiških Alpah pri stebri Jupitrovem, kjer je prehod iz Galije v Italijo — temveč je potem, ko je na razvalinah svetišča zasadil zmagoslavni Kristusov križ, hotel, da bivajo tam vedno izbrani Kristusovi vojaki, da ga čuvajo in po sv. Gospodovem nauku delé drugim dobrote in neprestano skrbe za varnost in zdravje popotnikov. Tako je bila takorekoč na najvišji zemeljski točki vzpostavljena dvojna bramba krščanske ljubezni, ki se z nobeno hvalo prehvaliti ne more, in to po načrtu in posredovanju Bernardovem. Zakaž kdor stvar resno premisli, češ, da se je moralo tako početje zdeti Bernardu ne rečem ravno drzno, ampak človeške moči presegajoče, ta mora priznati z ozirom na srečni izid, da je bil vmes prst božji.«

»Res je sicer, da so najhrabrejši poveljniki često mogli peljati črez te alpske prelaze neštete množice oboroženega vojaštva z namenom, da si osvoje in se polaste najbolj rodovitnih pokrajin Evrope, mogli so drzno prodirati skozi brezmejne, z visokim snegom nasute samote, s krvavimi madeži oskrunjati snežno belino, ne oziraje se na število mrtvih in umirajočih, ki so jih prepuščali lastni usodi. Kdaj se je namreč rodil človek tako velikodušen, da bi izbral na tem kraju sebi in svojim stalno bivališče zato, da bi z nevarnostjo lastnega

zdravja in življenja skrbel za rešitev vseh onih popotnikov, ki bi sicer našli smrt radi lakote, radi mraza in onemoglosti? Da! Neumrljiva slava sv. Bernarda iz Mentone je, da je to ne samo zamislil, ampak tudi dejansko izvršil. In že je malodane 900 let, odkar stoji ta hospic, zgrajen bolj solidno ko razkošno in s kolikim trudom, s kolikimi žrtvami, s kolikimi dokazi neupogljive srčnosti!«

»Kdo bi mogel zadostno oceniti, kako mnoge in kako velike so dobrote redovnih bratov sv. Bernarda, ki so jih v tako dolgi dobi stoletij izkazali ljudem različnega verskega izpovedanja in raznega stanu? Koliko pomoči so nudili v časih, najbolj težavnih in izredno bridkih! Koliko nesrečnih, že takorekoč izgubljenih so iztrgali smrti iz žrela! Kako zelo so tudi podpirali trgovino med narodi s tem, da so skrbeli za proste alpske prelaze! Poleg tega je treba omeniti, da ona ljubeznivost, združena z radostjo in skrbjo, s katero sprejemajo goste in jim izkazujejo vso gostoljubnost — Mi sami smo to večkrat izkusili — veliko pripomore, da se predsodki proti katoliški cerkvi, ki so se morda vgnezdili v dušah ljudi, premosté in se njih srca zopet oklenejo nje, ki je tako sijajna pokroviteljica človekoljubja. Tu moramo čestitati prav iz srca ljubljenim sinovom, proštu in regularnim kanonikom sv. Avgušтина, ki v neizpremenjenem duhu sv. Bernarda vneto vztrajajo na tej stari postojanki krščanske ljubezni. Podpirajo jih njihovi psi, ki imajo za sledove izredno občutljive nosove in so za pomoč kar najbolj sposobni.«

»Znano je, da se novejši pisatelji prerekajo glede natančnega rojstnega leta sv. Bernarda. Toda pustimo to vprašanje, kakršno je! Mi ti, častiti brat, radevolje dovolimo, da praznuješ tisočletnico njegovega rojstva po štetju let, ki so ga že davno preje sprejeli in to tem raje, ker je gotovo, da je letos ravno 800 let, odkar je škof iz Novare Bernardu, ki se je iz tega mesta preselil k Bogu, podelil po običaju tistih časov čast oltarja, kar je potem odobril apostolski sedež. Tudi to naj se praznuje z ostalimi slovesnostmi. Ob priliki teh slavnosti hočemo s polno močjo apostolske oblasti, da se razširi čaščenje tega tako velikega moža, ki mu ga je alpsko prebivalstvo izkazovalo od nekdanj do danes; zato proglašamo sv. Bernarda iz Mentone za nebeškega patrona ne samo prebivalcev visokih Alp in popotnikov, ampak tudi onih, ki se vežbajo plezaje po njihovih vrhovih (= turistov).«

»Priznati je treba, da ga ni sporta, s katerim iščemo poštenega razvedrila, ki bi bil za zdravje, dušno in telesno, bolj prikladen, kakor ta — seveda brez smelega predrznosti. Ko se namreč s težkim trudom povzpnejo tja gor, kjer je zrak redkejši in čistejši, se naše sile obnavljajo in ojačujejo; zgodi se tudi, da postane naš duh, potem ko je premagal težkoče vseh vrst, vztrajnejši za izvrševanje še tako

težavnih življenjskih nalog. Ko premišljujemo ono neizmernost stvarstva in oni razgled, ki se nudi našim očem raz alpske vrhove, se naš duh z lahkoto dviga proti Bogu, stvarniku narave in Gospodu.«

Sledi sklep z občajnim apostolskim blagoslovom.

»Dano v Rimu pri sv. Petru, dne 20. avgusta 1923, v drugem letu našega papeževanja.«

Papež Pij XI.

Iz navedene papeževe enciklike se vidi, da je ona delo moža, ki to, kar piše tudi v duši doživlja. Ima ljubezen do prirodnih lepote, umevanje za turistiko. Zato nam je tudi preskrbel patrona, ki je bil že pred 1000 leti z nami enakih misli. Lepo in vzpodbudno bi bilo, da bi se njegov smrtni dan, to je 28. maj, med turisti slovesno praznoval. Ako ne na ta dan, če bi bil slučajno delavnik, naj bi se zunanje praznovanje preneslo na prihodnjo nedeljo. Po časopisju naj bi opozorili turiste in izletnike na ta god in Aljažev klub naj bi poskrbel, da bi se opravila na ta dan po vseh planinskih kapelah, ki bodo v tem času dostopne, sv. maša. Začnimo takoj s tem letom!

Marko Debelakova:

Škrbina v Strmali (2172 m) — Clappadorie*

Dolina Roccolane leži južno od Poliškega Špika (2752 m, Montaž) in se razteza od Chiusaforte do Neveje. Roccolanci so reven hribovski narod, jezik je furlanski. Možje so večinoma kot zidarji in železniški delavci razkropljeni po svetu, ker ne dobé v domači dolini dovolj zaslužka. Žene delajo vsa težka možka dela. Kar neverjetno se ti zdi, ko opazuješ drobne ženske postave, ki kosé na planini travo in jo nosijo v ogromnih koših v dolino. Obrazi so suhi in izmučeni, kakor iz lesa izklesani. Ako srečaš podnevi Roccolanko in jo nagovoriš, ti prijazno odgovori; a ko zaide solnce za Jofom (Jof del Montaž — Poliški Špik), se zapre preplašena v svojo temačno, kamenito kočico. Truden popotnik išče tu zaman prenočišča.

Roccolanci so izborni strelci in lovci. Iz njih srede je izšel Osvaldo Pesamosca, stari oče znanega vodnika Pesamosca, ki je pred kratkim umrl. Stari Osvaldo je bil divji lovec. Poznal je v območju Poliškega Špika in Višnje gore (Jof Fuart) vsako stezo, vsako grapo. Pred kraljevimi alpinci in žandarji se je skrival kot dezertar leta in leta v gorah. Pesamosca so ponos Roccolane.

Opisala sem Roccolance, da se ne bi komu izmed naših planincev godilo tako, kakor se je Deržaju in meni!

* Clappadorie bi pomenilo: kamenita ali mirna dolina.

Imela sva šestdnevno turo za seboj, ko sva 15. VIII. 1929. z mrakom zavila v dolino Roccolane. Namenjena sva bila na Poliškí Špik in sva hotela prenočiti v Pianih. Okrog desete ure zvečer sva se izmučena ustavila pred ošterijo »Canin«. Hiša je bila razsvetljena, a duri zaklenjene. Klicanje, ropotanje, vse ni nič pomagalo. Nihče se nama ni odzval. Tiho je bilo v hiši, kakor bi bilo vse mrtvo.

Poparjena sva krenila v breg, kjer ležita obe vasici, Pian di qua in Pian di la, na pobočje pred planino Pecol. V vasi sva trkala in klicala, a vrata so ostala zaprta. Štiri noči sva bila spala na prostem, a to je bilo visoko na planinah. Da bova morala v dolini prenočevati na prostem, še sanjala nisva. Ko se je bližala že polnoč, sva končno uvidela, da nama v Pianih ne cvete sreča. Resignirano sva obrnila vasi hrbet in legla na prvo njivo, bil je menda krompir, k počitku.

Drugo jutro sva se z dnevom poslovila od »prijazne« Roccolane in krenila po dobro nadelani stezi v hrib. Počasi nama je šlo izpod nog, ker je solnce neusmiljeno žgalo v najine ogromne nahrbtnike. Pa sva vendarle prišla na planino Pecól (1516 m). Prijazni pastir, ki seveda ni iz Roccolane, temveč iz Gemone, nama je povedal, zakaj naju v Pianih niso marali. Ko sva mu povedala, kam sva namenjena, naju je rotil, naj ne hodiva, češ, da je koža predraga. Pravil nama je o »groznih« nesrečah v planinah, ob vsakem stavku zatrjeval, da je bil sedem let »alpino« in pozna hribe od vseh plati, a takih gorostasnih stvari še od daleč ne bi pogledal. Ko sva se pa kljub temu poslovila, nama je zatrjeval, da je njegova koča ob vsaki uri odprta za slučaj, da se vendar premisliva.

Počasi sva stopala preko police pod Poliškim Špikom. V poldrugi uri sva bila na Škrbini v Strmali (Forca dei Disteis 2172 m). Škrbina je južno med Špikom in Scortisconi. Poleg nje je Forca Alta. Obe škrbini sta iz planine Pecol lahko dostopni, proti Clappadoriem — to je debro zapadno pod Špikom — padata v strmi steni. Ta stena je žlebasta in izlizana, preplezljiva po strmem žlebu tik ob Špikovi južno-zapadni steni, z izstopom na Škrbini v Strmali. Preplezana je bila trikrat v pristopu. Ves zapadni del Špikovega območja je skrivnosten in grandiozen. Tržaški alpinist nama je pravil o velikih težkočah in naporih.

Midva sva hotela sestopiti iz Škrbine v Clappadorie. Na škrbini sva pustila prtljago in odšla po običajni poti na Špik. Razgled sva imela le proti Dogni, južna stran je bila meglena. Poliški Špik hrani še obilo spominov na svetovno vojno, zato nama pot ni nič kaj ugajala. Pri sestopu po grebenu sta dobili najini senci na oblakih »gloriolo«, kakor jo imajo svetniki na slikah: samo okrog glave, in to lepo svetlo v mavričnih barvah. Kar ponosna sem bila nanjo. Le žal, da je ostala vsa »glorija« na Špikovem grebenu...

Levo od Škrbine v Strmali sva našla pripraven prostor za bivak, tako da sva spala do dneva in se dovolj spočila, čeprav je bil to šesti zaporedni bivak. Imela sva lahko spalno vrečo s seboj, ki naju je obvarovala mraza.

Ob peti uri 17. VII. sva zjutraj natovorila nahrbtnike in splezala v žleb. Nahrbtnika sta bila sedaj še težja, ker sva imela okovanke v njih. Takoj po prvih metrih sva morala najino nesrečno prtljago že spuščati po vrvi. Plezanje je v gornjem koncu lahko, do ozke izprane zajede, ki pade začetkoma navpično, tvori potem previs in izgine pod njim. Levo od te zajede je prosta stena, ki ima le to neprijetnost, da je krušljiva. Kljub temu sva se raje spuščala ob nji po vrvi, ker ni previsna in se človek ne muči na vrvi po zraku, temveč pleza po steni in mu je vrv le v varnost.

Pod tem mestom so luskaste plošče rožnate barve. Po njih curlja voda. Zelo mučne so, ker se luske, ki so edina opora, odlučajo. Morala sva biti silno previdna, ker gibi v sestopu niso nikdar tako mehki, prožni, kakor pri vzponu. Najmučnejše je v labilni drži prekladanje nahrbtnikov, ki jih spuščaš le na kratke razdalje. Ko sva imela plošče za seboj, sva bila zadovoljna. Kasneje nama je povedal Hesse, da so plošče pri vzpenjanju najtežja točka.

Žleb se proti koncu močno zoži. Desno steno žleba tvori južno-zapadna stena Poliškega Špika, ki se dviga v črnih izmitih žmulah iz žleba. Levo steno vstopa tvori stena Scortisconov, ker je žleb nagnjen proti zapadu. Stene se zgostijo skupaj in tvorijo ogromen nagnjen kamin. V odprtini med stenama sva videla solnčno pobočje Jof Di Miež-a (1974 m) in sva se veselila, da bo kmalu konec žleba; saj sva plezala brez počitka skoraj šest ur.

Voda, ki je višje gori le curljala, je bila tu že pravcat potoček. Hitro nama je šlo plezanje izpod rok. Prepričana sva bila, da se bližava koncu žleba in s tem plezanja.

Mala gredina nama je zakrivala razgled. Hitela sva na rob, da vidiva toli zaželjeni konec žleba. Pastir na planini Pecol nama je pravil, da se človeku ob samem pogledu iz Škrbine v Strmali v Clappadorie ježe lasje. Nama se ob razgledu na robu gredine niso ježili lasje — a oblila naju je vročica od glave do nog. Prav pošteno gorko mi je postalo. Preplašena sva motrila krasen planinski motiv, ki je tako »divjje romantičen«, da nama je sapa zastala...

Temne navpične žlebove stene tvorijo oblike črke »V«. Po dnu curlja preko izmitnega skoka kristalno čista voda, tvori pod njim tolmunček, prozoren ko steklo. Iz tolmunca se voda požene preko ostrega roba in pada v tenkem slapu v globino. Na desno in levo od vode pa ni najmanjše možnosti prehoda.

Obupana sem pogledala tovariša, ki je mrko zrl v neprehodne stene žleba. Dolgo sva razmotrivala položaj in prišla do edino

možnega sklepa: nazaj! — Morala sva nazaj in višje gori dobiti prehod preko leve ali desne žlebove stene.

Predlagala sem tovarišu, da se tu po šestih urah napornega plezanja odpočijeva in malce okrepčava ter se potem vrneva. Deržaj mi je na ta moj predlog odgovoril, da miši ne diši špeh v pasti, ergo tudi on ne jé prej, dokler se ne odloči, ali prideva iz žleba ali morava nazaj na Škrbino v Strmali.

Z mrzlično hitrostjo sva plezala kvišku in po komaj 80—90 metrih sva zagledala ozko prodnato gredo, ki pelje po desni žlebovi steni (vzgor) do ovinka, ki ga tvori Špikova južno-zapadna stena z zapadno. Ta šija pada od Turnca (imenovanega »Sfinga«) v Clappadorie.

Solnce je stalo nad grebenom Mieza in obsevalo polico. Zdelo se nama je, kakor da pelje polica v življenje; kajti v žlebu, tam ob tistem prozornem tolmunu, ob tistem lepem slapu je domovala poguba.

Negotovost nama ni dala počivati. Lotila sva se traverze, ki je, kakor sva potem izvedela, edini vstop (za naju izstop) v žleb. Prečkanje je z nahrbtniki sila nerodno. Da bi jih porival pred seboj, je polica preozka in nagnjena, nad njo pa je žmula v višini prs. Previdno sva stopala, otipajoč dobro prijeme, na skrajnem robu police, da sva imela prostora za nahrbtnika, ki sta imela težnje po žlebu pod nama. Po ca. 20 m se polica razširi in dvigne k malemu pomolu. Od tu sva imela pregled za nadaljnjo smer.

Desno pred nama zapadna stena Špika, ki so jo pred kratkim preplezali 4 Tržačani v smeri drugega »ipsilona«. Vedela sva, da je stena preplezana; a kod so prišli plezalci pod steno, o tem nisva imela pojma. To je bilo za naju usodno.

Iz pomola sva skozi lahek kamin in pod njim po dobri skali prišla na veliko prodnato gredino, ki se vleče vzdolž Špikovih sten ca. 300 m nad Clappadoriami in tvori dostop k tem stenam. Midva tega seveda nisva vedela.

Na gredini* sva našla prostor, kjer so bivakirali Tržačani. V bližini sva našla vodo in se ob nji spočila. Snedla sva zadnje ostanke brašna, ki sva jih imela v nahrbtnikih, ker sva računala, da prideva z nočjo v dolino in v bližino kake naselbine. Po polurnem počitku sva okrog druge ure popoldne krenila desno po gredini in prišla v ruševje. To je kmalu prenehalo, gredina pa je zavila strmo kvišku. Obstala sva in si ogledala situacijo. Ako bi se gredina nižala, bi zaupala temu prehodu, tako pa se nama ni zdel verjeten. Študirala sva karto (1 : 50.000) in videla, da je v Clappadoriah zarisana sledna steza (Steigspuren). To naju je uverilo, da so prišli Tržačani skozi

* gredina — Terrasse.

Clappadorie in plezali po strmi steni na gredino, ter na nji bivakirali. Od gredine padajo, kakor že omenjeno, strme stene ca. 300 m globoko v Clappadorie.

Vrnila sva se k bivaku in našla tu zelo dvomljiv sestop v debro pod nama. Za prvo polovico sva imela siguren prehod, preko spodnjega dela nisva imela pregleda. Le po formaciji gornjih skladov se je dalo sklepati, da so spodaj strmi skoki.

Obula sva zopet plezalne čevlje, ki sva jih bila komaj sezula. Od bivaka sva splezala levo ob strmem kaminu po prosti steni, ki je v prašnjah pokrita z rušo, na strmi pomol. Deržaj je splezal na rob in izjavil, da je levo pod nama sicer zelo krušljiv kamin, a da je — kamin, medtem ko so na desno izlizani skoki.

Koliko kamenja se je v tistem kaminu zrušilo v globino, Bog vedi. Plezala sva istočasno. Gvozdila sva v kaminu desno drug nad drugim z razdaljo par pedi. Subjektivna nevarnost je bila manjša ko objektivna; radi tega sva morala opustiti varovanje, da se očuvava zapadnega kamenja. Nahrbtnike sva spuščala pred seboj. Kamin je morda 40 m visok in se v spodnjem delu razširi v žlebič, ki preneha v trebušastem skoku. Nad skokom se odcepi na levo (v sestopu) ozka polica; po nji sva prišla v krnico. Ta krnica leži med stenami: Škrbine v Strmali, Scortisconov, Poliškega Špika in tvori konec doline Clappadorie. Imenujejo to krnico, menda ker so jo gledali do sedaj vsi le z viška, »Inferno« (pekli).

Ko sva stopila na prodnata tla Pekla, sva zavriskala veselja. V drugič sva bila prepričana, da je plezanja in težav konec — in do tretjega gre rado.

Šumenje slapa v krnici sva pozdravila z drugimi občutki ko njegov izvir, ob kojem sva stala pred urami z mrkimi obrazi. Pa sva ga bila vendar obšla, čeprav je vse drugače kazalo...

Nič več nisva čutila lakote in utrujenosti. Obula sva okovanke in hitela po produ ob malem Rio Montasio, da prideva čimprej v dolino. Pa ni šlo tako enostavno. Morala sva telovaditi po mokrih skokih, iskati med raztresenimi bolvani prehoda.

Sredi Pekla stoji majhen griček, pokrit s slečjem in svišči, da je ko pisana preproga, pogrnjena po beli goloti krnice. Preproga je mehka in utrujene noge se kar odpočijejo, ko stopaš po nji. A komaj sto metrov traja ta užitek, in zopet se prerivaš med bolvani do prvega snega.

Debro je julija še polno snega. Stari sren je povsod izpodjeden in ima ob obeh straneh tesne globoke zeví, ki jih moraš na različne načine prekoračiti, premostiti, preskakati itd. Prvo snežišče je po sredi razdeljeno po ozkem peščenem hrbtu. Ta je tako krušljiv, da sva se morala s trenjem obleke prerivati naprej. Končno se sneg

oprime hrbta in imela sva prestop na snežišče. Ostala snežišča niso težka.

Debno postaja vedno ožje in temnejše. Čudila sva se, da ne najdeva nikjer steze, ki je zarisana na karti — a prava luč se nama še vedno ni posvetila. Tako sva se mučila nad dve uri, ko sva prišla do ca. 8 m visokega slapa.

Bila sva že skrajno izmučena in sestradana in pri taki kondiciji je bila kopel v vodi, ki ima le nekoliko stopinj nad ničlo, malo vabljiva. A ni nama preostalo drugega. Privlekla sva zopet vse potrebščine iz nahrbtnikov, zabila klin, naredila zanko in se z »herojičnim«
premagovanjem podala v — vodo. Naprej sem šla jaz. Zašumelo mi je v ušesih, voda mi je vzela vid. Hotela sem se oprijeti skale, a ta je bila gladka in sluzasta, zato sem to opustila in se kar v slapu spuščala po vrvi, dokler nisem začutila tal pod seboj. Tla začutiš na žalost šele, ko stojiš do kolena v tolmunu pod slapom. S skokom sem bila iz vode. Nahrbtnika sta prišla suha po napeti vrvi do mene. Sledil je Deržaj; višji od mene je bil nekoliko prej v — tolmunu, a moker ni bil prav nič manj.

Ko sva stala do kože mokra pod slapom, sva prišla do spoznanja, da v tistih začaranih Clappadoriah še ni bilo žive duše. Torej so morale ostale partije, ki so do sedaj plezale na Škrbino v Strmali, priti vendarle po gredini. Da je temu tako, sva izvedela drugi dan od dr. Kugy-ja.

Ali sva bila zopet v pasti? Morala sva paziti na vsak možni izhod iz debra in to na levo ali desno preko sten; kajti sedaj sva vedela, da po debri ne prideva v dolino Dogne (Dunja.)

Stene so ca. 300 m visoke, črne in izprane ko v Koloradskih kanjonih. Tu ni mogoče plezati. Morala sva naprej.

Voda dere po ozkem debru, tvori tolmune in male slapiče, a od proge slapa sva vedno po desnem ali levem bregu našla suhe prehode. Na levo pada iz Jof de Mieza (viden na karti 1 : 50.0000) strm žleb. Sigurno je prehoden, a najine moči so bile izčrpane, da sva to možnost pustila za skrajno silo, ako bi ne bilo lažjega izstopa iz Clappadorie. Miez je sicer le 1874 m visok, debro pod žlebom ca. 1200 m. A za naju je bil v tisti kondiciji 700 m napor premagljiv le v skrajni sili.

Star sneg nama je na nadaljnji poti za kratko razdaljo lajšal hojo — nato je zopet dominiral Rio Montasio in njegovi izprani bregovi.

Mali petmetrski slap naju je osvežil do kože. Nisva se mogla izogniti. Tik za njim sva zagledala, ker debro ne dela več ovinkov, v okvirju njih sten prijazno selišče Implanz. Akoravna znaša zračna razdalja le dva kilometra, sva vedela, da naju ločijo od sela velike težkoče.

Levi breg debra, to je pobočje Mieza, tu ni več tako strm in nerazčlenjen. Prikažejo se posamezne grede in lašte. Plezala sva pa še vedno po krušljivih laštah desnega brega. Vse je mokro in sluzasto, da je plezanje prava muka. Na levem bregu sva končno zagledala strmo prodišče, ki vodi do severnega grebena Mieza. Ta je komaj 150 m nad debrom. To je bila rešitev! Tam na grebenu sva videla borovce in posamezne macesne. V debri se pa slapi množe, čimbolj se bliža svojemu koncu. To je bil vzrok, da iz doline do sedaj niso našli vstopa v debro in jo prepustili bajkam in duhovom...

Bila sva vesela in v tem veselju sva pozabila napolniti čutare z vodo. Ves dan sva tolažila lakoto z vodo in nama je bila postala neobhodno potrebna, saj sva od utrujenosti imela izsušena grla. Pa kdo je mislil na to! Hitela sva, da doseževa z nočjo dolino ali vsak lažji teren, kjer bi naju tema ne motila.

Iz debra sva zavila že v mraku. Kaj hitro sva bila na grebenu in s tem v gostem borovju. Prerivala sva se nizdol, padala in se pobirala, ko nama je zmanjkalo tal pod nogami. Bila sva nad komaj 60 m nizkim skokom nad seniki Montasio. Lahko bi se spuščala po vrvi — a zato sva bila že preslaba in bi porabila preveč časa.

Vrnila sva se zopet v hrib in prečkala v isti višini proti Clappablancu (1662 m). Na karti je med njim in Miezo zarisan žleb, do katerega teče potok. Tam sva računala na lahek dostop. A zajela naju je noč, preden sva bila dosegla žleb. Bila sva prav v nerodnem rušastem terenu, a sva vendar našla dober meter široko gredo. Tu sva se s težkim srcem odločila bivakirati. Sedmi bivak! Čutila sva ga že vnaprej v vseh kosteh. In pojavila se je žeja, žgoča in neutešljiva — saj so bile čutare prazne — a še praznejši, ako je to mogoče, so bili najini želodci. Ker sem ležala na robu police, je bil tovariš zasadi v rob cepin, ki me je ponoči obvaroval padca. Onemogla sva bila v najinih oblekah zaspala. Ker se nisem mogla obračati, sem se v spanju nekoliko stegnila in visela zadržana od cepina z gornjim telesom v globočino. Tovariš se je k sreči zbudil in me s krepko roko energično potegnil nazaj. Šele tedaj sem se zbudila. Ker se je bližalo jutro, sva vstala in masirala premrle ude. Noge so bile odrevenele, hrbet ko zlomljen. Ko se je zdanilo, sva 18. VII. zapustila bivak.

Z muko sva prečkala k žlebu, a videla sva, da bi v njem dolgo telovadila, ker je strm in izpran. Zavila sva v pobočje Clappablancu, kjer sva našla rdeče jagode. Pozabljene so bile težave! Pol ure sva pobirala sočne jagode in tolažila žejo in lakoto. Bile so le kaplje v morju, a vrnile so nama vendar svežost za trenutek.

Našla sva lovsko stezo in ji sledila do senikov Montasio. —

Tura skozi največje in najveličastnejše debro Julijskih Alp je bila končana. Pri senikih sva srečala ljudi in ti so nama obrazložili, da morava — pol ure v dolino, ako hočeva dobiti kaj užitnega za pod zob. To je bilo preveč za najino trpljenje. Oglasila se je trma in ta je premagala lakoto. Sklenila sva, da pojdeva do Volčje Vasi.

Ubrala sva jo v hrib, preko senikov Rive de Clade (902 m) in dalje po tistih neskončnih serpentinah na Rudni Vrh — Somdogna — sedlo (1398 m). Mimo zavetišča »Grego« sva šla, kakor bi ne obstojalo. Šele v Zajzerci sva se par trenutkov oddahnila. Okrog tretje ure popoldne sva prišla v Volčjo Vas.

*

Clappadorie, dolina polna skrivnosti, je sedaj odprta. Debro bi se z malimi stroški naredilo dostopno — a žal to ni v naših močeh. Tako pa morda na te vrstice ta ali oni pride v debro in skozi v krnico Inferno. Obdana je od nebotičnih sten Mieza, Scortisconov, Škrbine v Strmali in Poliškega Špika. Ni ji para v naših Alpah. Mali zeleni griček med ogromnimi bolvani blaži divjost in oživlja tišino te skrivnostne, samotne krnice. »Pekel« so imenovali lovci ta kotiček, ko so ga videli z vrhov — skrivnostnega v svoji nedostopnosti.

Videla sva nekaj od skrivnosti — videla, da je vredna največjih žrtev in naporov, slišala sva bajke, kakor jih lepših še nisva čula.*

Dr. Jakob Prešern:

Zima v Alpah

(Iz vojnega dnevnika.)

(Dalje.)

Temperatura: —17° C.

— 12. I. 1917, ob treh zjutraj.

Mir, vse molči, vsa žrela in vse cevke, ki nosijo smrt.

Jasna mesečna noč, kakor včeraj.

Spanje me je skoraj minilo. Sinoči pred polnočjo nisem mogel zaspati, potem sem imel službo do devete dopoldne, nato obisk tovariša od spodaj, tako da sem legel šele po kosilu in dremal do pete. Nocoj pa sem prespal samo dve uri, od enajste do ene, od tedaj do devete moram služiti. Čutim pač majhno utrujenost, ki pa z nastopom dnevne službe kmalu preide.

Nobene izpremembe. Dolgčas, ki ubija. Vedno isti obrazi okoli mene mi postajajo zoprni, ker že naprej vem, kaj bodo rekli, če se odpro.

* Pisateljica je to prvenstveno turo opisala, po vsebini enako, v slogu čisto samostojno, v »Österr. Alpenzeitung«, št. 1096, str. 65.—69. V isti št. je opisala tudi vzpon na Gamzov Rob v Mangrtu (naš »Vestnik« 1930, 2. št., str. 34).

U r e d n.

V Malgi (malga = planina) Strino se nahajam že od 11. II, dalje, ker so mi kot paragrafarju naložili nadzorstvo vseh transportov živil in materiala v odseku. Tatvine se vršijo že na debelo. Živim izvrstno, ker dobivam častniško hrano od tretje stotnije 29. pešpolka iz Bečke-reka, ki ima svoje položaje na Tonale. K mojemu moštvu spada tudi 80 Rusov nosačev.

Prišla mi je tukaj v roke specialka in navajam v ilustracijo naših razmer potek obeh front z izhodišča na Punti d'Albiolo: Laška črta gre od tam proti severu čez Forcellina di Montozzo (2864 m — višina našega Triglava, a je v resnici sedlo), čez koto 2958 na Ercavallo, dalje na kote 2894, 2973, 2942, 3045 na Corno dei Tre Signori. Proti jugu pa na Passo Casaole (2676 m), koto 2780, 2732, na M. Tonale (takozvana Cima Bianca), koto 2599, Cima di Cady (2608 m), koto 2523, torej skoraj vedno po državni meji, preskoči potem prelaz Tonale nekje pri Roccolo Martinelli, gre na koto 2550, 2619, 2853, na Castellaccio (3030 m) in na zadnjo, za nas vidno točko Punta del Lago Scuro (3164 m).

Naša črta proti severu: Laghetti, 2713, 2924, 2801 na M. Comegiolo (2529 m), preskoči dolino Montozzo, juhovzhodno od Ercavalla na koto 2762 in od tam na P. S. Matteo. Proti jugu: Na Kote 2770, 2846, na Tonale 2695 m, po grebenu na 1911, dalje menda na 2618, 2571, od tam na Cima Presena (3069 m) oziroma na 2975.

— 30. III. 1917.

Po malem sneži skoraj vsak dan in imamo še sedaj povprečno 2 m snega. Noči so hladne, dnevi pa tako gorki, da čutimo, da se je nekje tam daleč že vrnila v deželo pomlad.

Politiziramo. Vesti o ruski revoluciji so dosegle tudi nas. Težko je najti soglasje z mojo okolico, ki obstoji iz Nemcev in Madjarov. Oni se ne morejo razgovoriti z »mojimi« Rusi. Izberem si enega za interview.

Vedno je čedno obrit in ne nosi niti brk, vsak dan je lepo umit in ga imenujemo zato igralca. Vedno hodi sam, kučmo globoko na očeh. Temne oči, ki gledajo vedno topo predse, fino zarežane ustnice, ki se nikoli ne nasmehnejo. Kadar imam cigareto odveč, jo dobi on. Samo pogleda me, a ne reče ničesar, le roka se mu strese. Še nikoli se mi ni zahvalil kakor drugi z »blagodarju« in nikdar se ni topil v pasji ponižnosti, kadar je prejel dar.

»Kje si doma?«

»Iz Besarabije, pan cugsfirar«, selo tako i tako.

»Kaj si bil doma?«

»Bil sem pek. Oj, pekel sem kruh . . . kruh sem pekel, beli kruh. Joj, koliko kruha je v Rusiji in koliko mesa je bilo pri nas . . . ali je res, da bo v par mesecih mir? Še ne? V Rusiji je dobro življenje,

vsega smo imeli dovolj. Da, beli kruh sem pekel... glejte, če bi se sklenil mir z nami, bi vam lahko pošiljali kruha in mesa, oj, kolikor bi ga hoteli. V Rusiji imamo kruha in mesa vedno dovolj... Tu pri vas ni dobro. Lačen sem, ker ne dobim kruha. Vem, da je vojna in da nimate veliko moke, toda koruze, pravijo, je dovolj pri vas. Zakaj nam ne daste vsaj koruznega kruha dovolj... toliko, da bi se nasitili. In delati moramo poleg tega. Saj rad delam in vem, da moram, a bi še rajši, če bi dobil kruha.« Kakor v sanjah je zopet dodal: »Dobro je življenje v Rusiji.«

»Tudi v Rusiji ne more biti dobro. Zakaj je bila pri vas revolucija in zakaj so potem zaprli carja?«

Mož me je nezaupno pogledal izpod košatih obrvi in se nagnil nazaj na sneg:

»Kaj meni mar naš car! Ne vem, ali je bil dober ali slab. Pa ker so ga zapodili, je moral že nekaj zakriviti... Slišal sem, da je bil dober vaš stari cesar, ki je umrl. Kakšen je mladi?«

Mož nima puhle glave. Stavil mi je ravno tako kočljivo vprašanje ko jaz njemu.

Nagovoril sem drugega. Mlad fant, velik ko gora, močan hrust. Je živahen dečko z inteligentnimi potezami na obrazu, drugače tipičen Rus. Nagovorim ga lepo v pravilni počasni slovenščini. Začudeno me pogleda v obraz, še preden sem dokončal stavek in vpraša, če sem bil v Rusiji.

»Kako se ti godi?«

»Dobro!«

Rus, ki pravi »dobro« mesto svojega »harašo«! Bogvedi, koliko Avstrije je že obredel.

»Kako dolgo si že pri nas?«

»Skoraj od začetka vojne. Bil sem ujet ob Sanu.«

Pa sem mu povedal, da je v njegovi domovini revolucija, car zaprt.

»Ubijejo naj ga, njega in njegove ministre! Premalo je, če so ga samo zaprli z ministri vred. Saj je dovolj, če imamo prezidenta (ipsissima verba!). Kaj nam je treba vojne? Čemu se moramo mučiti tu ko živina ob slabi hrani in brez žganja.«

Mož, ki ga je vojna preobrnila v revolucionarja, kakor nas in tisoče drugih!

— 2. IV. 1917.

Moj Bog, kakšen dan je bil danes! Zapomnil si ga bom vse svoje žive dni, kakor one čase iz začetka decembra. Snežilo je dva dni zaporedoma neprestano in samo zadnjo noč ga je padlo pol metra, tistega težkega, mokrega. Še sem živ in zdrav, prestal pa sem zopet enkrat smrtni strah. Razburjenje se mi še sedaj ni poleglo in truden sem od obilega telesnega dela.

Ker je snežilo vso noč in poprej ves božji dan, ker leži Malga v grapi, v katero padajo pobočja Tonalala in Redivala v veliki strmini kot v naravni kotel, je izdal poveljnik že takoj zjutraj ukaz, da se ne sme nihče radi preteče nevarnosti plazov ganiti od svojega bivališča. Ostali smo tako vsi doma, moji nosači in Rusi, ki drugače prenašajo drva.

S sanitetnim poročnikom sva okoli desete ure dopoldne dokončala drugo partijo šaha, narednik pa je pripomnil, da bi se bilo dobro preskrbeti z večjo zalogo iz oficirske kuhinje na Tonalu in tudi vino bi ne bilo napačno. Komaj pa je to izrekel, že je zabobnelo, zabučalo ko piš silnega vetra, zgrmelo, zadržalo nekaj čez barako, zazibalo se je na vseh koncih in krajih, zaškripalo je tramovje in upognile se deske ob stenah. Zagrnila nas je popolna tema.

Mir.

Avtomatično smo skočili vsi trije v oni kot, ki je bil najbližji gričku, na katerega je prislonjena baraka, eden na drugega in čutil sem utripanje mišic poročnika in hropenje narednika.

Kaj sem tedaj mislil? Moj Bog, imam svoje skušnje tudi že v tem. Samo to sem čakal, kdaj se še bolj zaziblje baraka, kdaj bodo zahreščale deske in se vlomilo šibko tramovje. Bilo je čuti močno hreščanje nekje zunaj, ne pa še nad našimi glavami in še preden sem mogel misliti dalje, je zopet zašumelo zunaj... Nad vrati se je prikradel v prostor medel žarek. Drugi plaz je odnesel nekaj sneženih mas prvega in nas deloma odkopal.

Skočil sem k vratom.

»Za božjo voljo, ostani tukaj, še eden pride« — je kriknil poročnik za menoj. Še trenutek sem počakal, potem sem potisnil skozi odprtino nad vrati smučke in sem se s težavo izkopal skozi debelo plast na prosto.

Pod nami dvajset korakov ničesar več. Kup razvalin v strašni sneženi masi tam, kjer so bili nastanjeni moji Rusi v svoji baraki. Vse razdejano, kakor bi treščilo tja deset granat naenkrat in vseh deset zadelo v polno. Glasen krik, stokanje in jok. Rusi so bili pokopani pod tramovjem.

Nekaj ljudi je bilo stalo zunaj pred naselbino in so kidali sneg, ko so pridrvele s hribov snežene mase. Stali so ko okameneli, kričali so in jokali v silnem strahu: masa, ki je izgubila zavest! Na mah sem bil pri njih in jih takoj pritegnil k delu.

Baraka je bila kakor razmesarjeno človeško telo. Ena sama masa, kjer človek ni vedel, kje so udje, in kjer poznanje nekdanje njene situacije ni pomagalo veliko. Vse je bilo preobrnjeno! Izpod ostankov pogradov je molelo par nog v gamašah, par čevljev, tam kos rokava, roka, krvav obraz.

Kmalu smo imeli prvega na prostem. Odrgnjen obraz, bled ko smrt. Peljali smo ga v sanitetno barako, ki je ostala cela in nezasuta. Drugi pa so kopali dalje, bodrili drug drugega s kričanjem in kletvinami. Sanitetni poročnik je bil že na obvezovališču. Pomagal sem mu po svojih močeh in znanju. Komaj je bil obvezan prvi, že so prinesli drugega. Deska mu je posnela kožo na celem podlehntju; kakor cunjja je visela koža od rdečega mišičja... škarje so rezale, pa je odpadla koža. Kako je jokal in kričal ubogi Rus, ko mu je poročnik mazal rano z jodom! Ni bilo še to končano, so prinesli tretjega. »Mrtev je«, so rekli.

Namah je bil odpet in namah razparana srajca in razrezane hlače. Res, brez zunanje poškodbe. Ni bilo čuti delovanja srca. Vsaj poročnik je trdil, da ne more dognati, če je mož še živ, češ, da je sam preveč razburjen. Začeli smo z umetnim dihanjem. Vsi, eden za drugim, dokler je kdo mogel in zopet znova. Dobre pol ure. Končno smo začutili lahno dihanje. Jesihove kisline pod nos, v usta požirek ruma, pa hajdi z njim na postelj. Čakal je že četrti. Zlomljena noga v piščali. Nobenih pripravnih škarij pri rokah. Moj nož je rezal hlačnico, spodnje hlače, jermen na čevlju in gamaše. Kako je jokal in milo prosil, naj ga pustimo v miru. Noga je bila zlomljena tik nad gležnjem. Par deščic, obveza, mož je odpravljen in sposoben za transport v bolnico, kjer dobi nadaljnje lečenje po predpisih vede.

Dvanajst so jih prinesli, dvanajst težko in lahko ranjenih, par s pretresenimi možgani; poslednjega brez znaka življenja, a tudi brez vidnih poškodb. Vsi poskusi obujenja so bili brez uspeha in mož nam je omrznil v rokah. K sreči jih je bilo veliko zunaj na poslu, ostanek pa je menda še pod snegom.

Med tem se je zjasnilo. Krasno pomladno solnce je posijalo na razdejanje in tudi naši obrazi so postali jasnejši, ker je s tem nevarnost za danes pri kraju.

Prihajajo Jobove vesti tudi od drugod. Porušena je vzpenjača na Tonale, postaja Laghetti je zasuta. Telefonske zveze nimamo več in ogledujemo izvor današnjega gorja. Visoko gori na Tonale se je utrgal plaz, peljal se v smeri naših barak, odnesel ga je pa v glavnem v drugo smer grič, na katerem sloni naša baraka. Zašel je v malo grapo, zadel na nasprotni breg in bil zanešen zopet v prvotno smer — proti ruskemu selišču. Ker je ta baraka bila neprislonjena in povsem odkidana, jo je poveznil in pokopal.

Polagoma nastopa noč, prava pomladanska noč, pri nas še mrzla in jasna. Nič se ne more več zgoditi nocoj — telesno in duševno utrujeni legamo k počitku, mi, ki smo v objemu snega od septembra do aprila.

Po jasni noči je snežilo včeraj neprestano in danes ni prenehalo niti za minuto. V svojem predelu v Malgi sem se zadovoljil opoldne s konzervo iz leta 1915., ko je prišlo povelje, da se mora radi še vedno obstoječe nevarnosti Malga izprazniti do zadnjega moža. Moštvo in Rusi naj odidejo v Vermiglio.

Ne potujem rad z masami in ker Vermiglio sam ni varen pred plazovi, sem telefoniral po popravljenem vodu na Albiolo, če bi ne bilo mogoče, da se izognem temu povelju s povratkom na Albiolo. Bilo mi je ustrezno z utesnitvijo, da moram poslati kvišku vse zaloge bencina za male vzpenjačice in motorje za razsvetljavo zgoraj, potem pa lahko pridem na lastno odgovornost — če vzpenjače poprej ne pobere plaz. To pa glede na sveži sneg in neprestano slabo vreme ni tako nemogoče. Tehnični vodja v Malgi je bil pripravljen, da me potegne navzgor. Naložili smo na prvi voziček pol barele bencina in kontrabant še enega — frajtarja. Z drugim pa sem se odpravil jaz z vso prtljago.

Zbogom — srečno pot!

Sneg naletava v vedno bolj debelih kosmih. Vrvi se napno, motor zaropota, mogočno potegne nevidna sila bencina, voziček se pomakne in v par minutah izgine postaja v megli in snegu. Sneg pada gosteje in gosteje, megla se zgostuje, čim višje se pomikam. Snežna odeja zemlje se izgublja nekam v meglo pod menoj... Vse izgine. Ko na morju. Samo par metrov železne vrvi nad seboj in tista dva para kolesc, ki se sučeta enakomerno:

Dr-r, dr-r, dr-r, dr-r, dr-r...

Pri tem mislim na tistega slovenskega doktorja, ki se je po promociji vračal nazaj v domovino. Na vprašanje po svojih prvih doktorskih občutkih, nam je odgovoril: »Celo polo sem počekal z načrti svojega doktorskega podpisa in z novimi njegovimi osnutki, zraven pa so mi častitala neprestano železniška kolesa: »Dr-r, dr-r!«

Vedno isti tempo. Vse v redu. Poleg mene leže v vozičku smučī. Če obvisim sredi vožnje v zraku, nataknem smučī, spustim se po rokah po vrvi navzdol do prve kože. Potem na zemljo in dalje navzdol v Vermiglio. Če se vrvi potrgajo, potem... Dolgo, dolgo traja že vožnja. Kmalu moram biti na vrhu. Čujem za hrbtom drsanje po vrvi. Šele sredi pota. Nasprotni voziček prihaja navzdol in srečanje je ravno na sredi.

Sneg pada, pada, megla postaja gostejša, čim višje se vzpenjamo. Zadnja koza. Sedaj pride pod menoj velika dolina, čez katero je napeta vrv brez stolj. Gledam navzgor, navzdol. Nič. Vse sivo. Voziček ropota še vedno enakomerno, oba para kolesc se sučeta, vrv se zaziblje sedaj na levo, potem zopet na desno, kakor pač potegne veter.

Devetdeset metrov nad zemljo.

V nervoznosti zvijam cigareto. Sneg naletava in sproti moči papir. Vžigalice so se v žepu napojile in ne vžigajo rade. Tako se premotim več minut. Poslušam in še vedno:

Dr-r, dr-r, dr-r, dr-r.

Iz megle se pokažejo obrisi gornje postaje in pot bo kmalu končana. Še potegljaj motorja, še sekundo prizanesljivosti naravnih sil in že stojim med tovariši, ki ustavijo obrat.

Malga Strino, na Veliki Petek, 6. IV. 1917.

Sneg gre dalje. Včeraj zjutraj je nastopilo krasno vreme in na Albiolo mi ni bilo več obstanka. Mikala me je vožnja po smučih nazaj v Malgo. Krasna tura v svežem debelem snegu in še večji užitek v mrzlem planinskem zraku. Komaj pa sem bil zopet v svoji sobi, je začelo snežiti iznova in gre danes sneg zopet gosto ob vlažnem južnem vremenu. Svežega imamo tako nekako pol metra vrhu stare plasti.

Tukaj je ostalo nekaj ljudi, v prvi vrsti oni, ki imajo opravka pri motorjih. Svoja bivališča pa smo prenesli v kaverno, vzeli s seboj nabroj lopat, postavili noter peč in prenesli tja tudi telefon. Mali družini, kateri je na razpolago vsa rezervna zaloga živil, plaz ne more do živega. Zemlje ne bo razruval, če nas pa zakrije, se bomo odkopali sami.

(Konec prih.)

Kotiček

Okrešelj.

V sivih zimskih dneh je Okrešelj mračen in tih. Preko sten polze temne megle, in mrak lega iz žlebov niže do macesnovih gozdov. Čopi krivenčastega borovja štrlé iz umazanega snega. Črnikaste stene se izgublajo v sivoti meglenega morja. Težak molk tišči v ozko dolino, le slap bije in prekinja za hipe mračno tišino. Med skalnimi žlebovi Mrzle Gore strahotno in zamolklo grmi plaz, grabi po drčah kamenje ter ga nese med macesne. Veje se lomijo, debela krivé. Polagoma zamira ropot.

V mokrem, težkem južnem snegu gazim proti Turskemu Žlebu. Dospem vanj. Ne razločim v njem ne sosednjih sten, ne izhoda. Vse je pogreznjeno v tiho sivino. Zdi se mi, da sem v ogromnem rovu, kojega strop tvori megla. Strah mi lega v dušo; pa rijem vendar dalje. Pridem iz žleba na vrh. Za hip se razgrnejo megle. Mrke stene stopijo sovražno pred me. Poldan je, pa so doline že v mraku. Ne ločim smrekovih gozdov na pobočjih gora. Vse tone v sivini. Tesno mi postane v prsih. Zbojim se sovražnih sten, snega, bojim se umazanega neba. Navzdol gre lažje. Pogrezam se v sneg, ki z menoj vred drsi v globino.

Kar zagrnejo okolico megle. Iz sivih plasti se usiplje ledeno zrnje, po žlebičih sten curlja voda. Zlokobno vrši po stenah. Ves zbit kar padem v pastirsko bajto.

Zunaj se tiho razpreda mrak. Obzor se jame zoževati. Komaj vidno trepeta po skalah rdečica večerne zarje. Pa že utone v sivini oblakov. V večernem mraku se gube gozdovi, melišča, stene. Niti zraven kože stoječih macesnov ne vidim

več. Vstanem s pograda; grem h križu na skali ter našgem sveče v snegu. Mraz me požene nazaj v kočo. Ležem na pograd in skušam zaspati. Gledam skozi lino proti križu. Boječje podrhtevajo plamenčki in se stiskajo k skali. Po strehi bije dež in sodra. V ograji trudno ječi lesa. Vse tone v mraku.

V gorah sneži in méde.

Ljubim drzno strma, blesteča pobočja gora. Ljubim temnozeleno, s snegom obloženo smreke v sinjem nebu. Oblaki plavajo nad belimi poljanami in veter veje skozi gosto vejevje. Solnce tone za oblaki, ki so zasenčili daljne gore. Sence rasto in tipajo po pobočjih. Nad menoj zgorevajo večerne zarje v mogočnih plamenih pod oblaki. Sinjina dneva se preliva v temino. Tiho so ostali oblaki, brez življenja.

Iz senc rasto stene. Drevesne veje spletajo s sencami mreže po snegu. Nad temačnimi smrekami sevajo blesteča pobočja v svetlobo neba. Nad prepadi se srebré macesni. Nad gorami sijo zvezde v tihotno noč. Trudno se odnekod utrga kamen. Zamolklo udarja, dokler se ne umiri v silnem zagonu. Na nebu se utrinjajo zvezde v dolgih lokih. Doline se zagrinjajo z meglami. Gore izgubljajo tla, gore so ko sanje. V meni raste hrepenenje, sladko hrepenenje po gori: oddaljenost in lepota sta bistvo tega hrepenenja.

V globoki daljini se za hip raztrgajo megle. V globeli zažari luč, tiho in mehko. Spominjam se na dolino in v meni ugašuje hrepenenje, radost, sreča, mir, lepota in samota. Bežne sence oblakov hite izpod vznožja sten preko vrhov. Niže legajo oblaki in stene črne pod njimi. Sikne veter, vstaja šum in rase močnejše. Snežinke drse preko zamrzlih tal za vetrom. Tiho rase dan. Med zameglenimi grebeni blede jutranja zarja. V gorah sneži in méde.

Obzor in društvene vesti

Seidl Ferdo, Zlatenska ploča v Osrednjih Julijskih Alpah. Geološki opis s slikami. — V »Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo«, X. 1929., v oddelku B. je na strani 1-29 izšla ta geološka razprava, najboljša — to lahko rečemo — kar jih imamo pisanih v slovenskem jeziku, pisana z vso strokovno temeljitostjo in kritičnostjo, ki odlikuje starosto in pionirja, vedno mladostnega našega geologa, neumornega vladnega svetnika Seidla. Upravičeno on toži, da naše vsedosedanje in še sedanje znanstvene razmere niso domačim raziskovalcem dale niti pobude niti sredstev (gmotnih in znanstvenih), da bi vsaj domačo zemljo preiskali v geološkem oziru tako, kakor zahteva moderna veda. Posledica tega je pa tudi, da naše občinstvo nima malodane nič znanja o geologiji, da so mu odkritja te vede tuja in da pokrajine ne gleda z geološkega vidika. Naš učeni Seidl skuša z vso silo svojega strokovnega znanja, redke intuitivnosti in neprestanega študija po tiskanih virih in še bolj na licu mesta v prirodi, prav tako pa — kar znanstvenikom navadno ni dano — s poetično besedo, z estetičnim pogledom in naravnost s čustvom privabiti k geološkemu umevanju tiste, ki naj v prirodi vidijo nekaj več nego predmet za telesno ugodje, za sport, za razvedrilo, za navno sentimentalnost.

Omenjena razprava je kakor ustvarjena, da na konkretnem predmetu uvaja planinca — ljubitelja prirode — v pomen geologije za ves značaj naših planin, in to baš tam, kamor planince najbolj mika: v soseščino Triglava in na Triglav sam. Ob tej razpravi postanejo vse tiste planine z grebeni, vršaci, prelazi, koriti, jezeri, tratami in golotami naravnost žive; vidimo jih rasti iz praveka, se gibati, prerivati, vrivati ena nad ali pod drugo, se razsipati v prah in plodno zemljo, se odevati s cvetjem in obsipavati z gruščem, se tretji pod ledeniki itd.

Razprava, bogato opremljena s pojasnjujočimi slikami in narisi, temelji na raziskovanjih slavnih geologov, najprej Kossmata (Lipsko), potem Winklerja (Dunaj) in drugih. Naslov je prevzet po Kossmatu, ki je pogorje in obgorje od Triglavskih jezer v smeri preko Vernarja tja do Jesenic krstil Zlatensko pločo po gori Zlatni (2075 m, med Tičarico in Debelim Vrhom); ta ogromna ploča se je narinila v smeri proti Triglavu na spodnji temelj; posebna slika n. pr. kaže, kako se je Vernar narinil Triglavu na pleča. Pripominjamo, da dr. Tuma v svojem Imenoslovju ne pozna gore Zlatne; ima pa vrh Prevalski Stog iste višine.

Vseh mnogobrojnih podrobnosti in zanimivosti tu ne moremo navajati; saj bi v suhoparnem posnetku bile težko umljive. Morda bo nam mogoče prinesli posnetek cele razprave. Najuspešneje pa bi bilo, ko bi se g. pisatelj odločil za to, da bi priredil za planince posebno ekskurzijo pod Triglav, kjer bi s primernih točk navzočim z besedo in s poočitovanjem predmeta nazorno razkazal geološka odkritja. Dotlej pa naj, kdor le more, študira razpravo samo. J.

Dr. Josip Poljak, Planinarski vodič po Velebitu. Zagreb 1929. Izdalo Hrvatsko Planinarsko Društvo v Zagrebu. Cena Din 70.—. Naroča se pri Središnjici tega društva v Zagrebu. — V zadnji številki stran 91. smo na splošno omenili to obširno, bogato opremljeno, nad vse skrbno sestavljeno knjigo. Na tem mestu podamo pregled njene vsebine.

Ime »Velebit«? Ljudski etimolog stavlja ime v zvezo s pridevniško sestavljenko »vele« (n. pr. Velo Polje). Knjiga pa nas na strani 52 poučuje, da se še ni posrečilo najti zadovoljivo razlago; v rimski dobi se je ondotno gorovje imenovalo Montes Bebi; misliti je torej na prastaro ime, ki so ga Rimljani našli prav tako, kakor n. pr. za Senj, Sisek i. dr.

Knjiga podaja najprej tolmač raznih domačih izrazov iz toponomastike, potem o opremljenosti planincev, potrebni za potovanje po teh krajih, in našteva planinska zavetišča; naštetih je 8, vendar nudijo to, kar bi naš planinec pričakoval, pač le tri: Krajačeva kočna na Zavižanu, Gajtanov Dom na Visočici in kolikor toliko koliba na Rožanskih Kukih (Rossijeve), dasi neoskrbovana. — Obči del knjige govori začetkoma o zemljepisnem položaju in o razdelitvi Velebita v Severnega, Srednjega in Južnega, nato o geologiji (na kratko) in morfologiji. Pri tej priliki uvaja za Kras ime Krš; kakor s pisateljem obojamo, da se v srbskih spisih rabi dosledno nemški izraz »Karst«, tako ne smatramo za pravilno, da bi se domači in udomačeni Kras, ki je lastno, geografsko ime, nadomeščal s Kršem, umetno prenesenim od splošnega pomena krša; kajti Kras je res obično krš(en), ni pa vse Kras, kar je krše (krševito). — Nastopna poglavja so: hidrografija, vremenske prilike, nato zelo natančno favna in takisto temeljito flora; za sleč (Rhododendron) ne ve pisatelj nobenega nahajališča; rase pa na nekaterih, dasi redkih mestih planika (Leontopodium Alpinum); na strani 27 je naslikan šopek planik na severni strani Vučjaka (1645 m). Prav zanimivi so podatki o prebivalcih; ti kažejo prav posebne tipe; domača noša je še skrbno ohranjena. Historijski pregled nudi zgodovino teh krajev, ki sega daleč nazaj v predrimsko dobo; tu preko je šla stara »jantarska cesta«. Burna je bila zgodovina teh krajev vedno. Pisatelj zaključuje svoj pregled z besedami: »Tod so brodarili Liburni, prehajali Japodi, korakale rimske legije, došli so Goti, Avari, končno Hrvati, ki so vsaj za nekaj časa prinesli v te kraje srečo. Videl je Velebit turške horde, doživel četovanje popa Marka Mešića, dočakal je graničarje, spremljal jih na neštevilnih pohodih v boje križem ostarele Evrope. A zdaj poslušaj, kako nekaj bobni od vzhoda in zahoda. Toda on vé: nikdar ne bo propadel narod, ki se bori za življenje, za pravico in obči napredek čelega sveta.«

Ko se še točno poroča o kartografiji Velebita (najboljše karte so še vedno one bivšega geografskega zavoda na Dunaju, ki se zdaj dobe tudi pri vojnogeografskem zavodu v Beogradu), prehaja knjiga k specijalnemu delu, to je k opisu vseh delov Velebita, z mnogimi ilustracijami. Tu je nagromadenih podatkov vseh vrst, tekom mnogih let na prepotovanih skrbno nabranih in vestno preizkušenih. Neposredno bodo služili tistemu, ki sledi ravno smeri opisa; drugi pa si turo sestavijo s pomočjo obširnega kazala in priloženih zemljevidov.

HPD je s tem izvršilo velepomembno delo za turistično odkritje bajnega Velebita. J.

Planinska ekspedicija v Altaj (Alaj). Leta 1928. smo v »P. V.« poročali o zanimivem planinskem podjetju v znamenito Azijsko gorovje; udeležil se ga je tudi mladi Schneider, sin slovenske matere, rojen v rudarski Idriji na Notranjskem. Dve leti ni bilo o njih dosti slišati; sedaj pa je izšel ponatis »Bergfahrten im Pamir« iz planinske publikacije Nemško-avstrijskega Planinskega društva, letnik 60. Dobrih 100 strani debeli zvezek je poln krasnih slik in ima na koncu velik zemljevid Nordwest-Pamir. Resno planinsko delo priporočamo zlasti našim stenolazcem; kajti višine se gibljejo med 5000—7300. Udeleženci hvalijo rusko gostoljubnost, sprejem in slovo v Moskvi, pomoč in podporo v gorovju.

Schneider je dosegel najvišji vrh ekspedicije Pik Ljenin 7130 m; zmrznilo so mu noge in bali so se, da jih bo treba odrezati. Njegova močna narava in mladost pa je zmagala, da je popolnoma ozdravel. Pik Ljenin je do sedaj najvišji doseženi vrh; ne da bi dosegli vrh, so v Himalaji pač priplezali do 8600 m.

Ekspedicija je našla najdaljši ledenik Fedčenko in dosegla: 14 vrhov pod 4000 m, 4 med 4000—5000 m, 29 med 5000—6000 m, 8 med 6000—7000 m, 1 preko 7000 (Ljenin); prehodili so 3 prelaze. Poleg tega so domači (ruski) planinci dosegli 3 vrhove med 5000—6000 m in dva prelaza, 4800, 5100 m.

Glede nadaljnjih načrtov pristavljamo, da je Schneider zopet na poti v Azijo, kamor se je namenila nova družba z vodjem vseuč. prof. Dyrenfurth iz Züricha. Naskočiti hočejo vrh Everesta; v ekspediciji so en Avstrijec, štirje iz Nemčije, trije iz Švice in dva iz Anglije. Dne 9. marca so se ukrkali v Benetkah in ostanejo 6—8 mesecev na poti.

O uspehih bomo svojčas poročali.

J. Z.

Zveza planinskih društev je intervenirala v Beogradu pri g. železniškem ministru radi ukinitve ugodnosti polovične vožnje na železnicah. Gosp. minister je deputaciji obrazložil vzroke ukinitve, češ, da nobena država ni dajala toliko ugodnosti raznim društvom na železnici kakor naša. Deleгатje so opozorili na velike ugodnosti, ki jih imajo turisti v drugih državah. Posebno zanimivo je to, da imajo člani planinskih društev, ki so včlanjeni v Zvezi planinskih društev, ki je članica Asociacije slovanskih planinskih društev, polovično vožnjo po Bolgariji v družbi 5 oseb, če imajo potrdilo Bolgarskega turističeskega društva v Sofiji. Deleгатje so predlagali g. ministru, da naj ostanejo dosedanje ugodnosti za turiste še nadalje v veljavi, poleg tega pa naj imajo v družbi 3 oseb pravico do polovične vožnje za osebne in brze vlake. Zveza bo tudi takoj po velikonočnih praznikih posredovala pri ministrskem predsedniku in ostalih ministrih, da dobe člani turističnih in zimsko-sportnih organizacij te ugodnosti.

Peričnik — popravljen. Naš neutrudljivi Alojzij Knafelc je preteklo leto popravil Peričnik tako, da teče zopet tam, kjer je tekel pred štirimi leti. Takrat je namreč po hudi povodnji Peričnik zašel v staro strugo; postal je nekako 6 m nižji in še ta tok se je do polovice plazil po steni. Gosp. Knafelc ga je spravil

v prejšnjo strugo in ga je povišal za 2 m. To delo je stalo blizo 4000.— Din. Zveza za tujski promet je prispevala polovico, privatniki 800.— Din, ostalo SPD. Hvala jim!

Voda pada zdaj 52 m visoko v Peričniku, Savica pa 97 m. Pri obeh slapih bo višina zabeležena na tablicah, ki jih bo oskrbel takisto g. Knafelc.

Uletova kočja na Peci bo od sobote 17. maja naprej stalno oskrbovana. Redna otvoritev pa se bo vršila o Binkoštnih praznikih, t. j. 8. in 9. junija; za tedaj so vabljeni vsi prijatelji Pece.

Dravinjske podružnice SPD redni občni zbor za leto 1930. se je vršil dne 18. marca 1930. v Konjicah. Načelnik podružnice, g. Müller Janko, ga je otvoril; nato se je prečital in odobril zapisnik o zadnjem občnem zboru.

Sledila so poročila društvenih funkcionarjev. Načelnik je izročil pozdrave nadzornika podružnic, g. dr. Senjora, ki je bil zadržan. V svojem poročilu je nato načelnik podal pregled delovanja društvenega odbora, ki se mu je zahvaliti, da se je dne 15. VIII. 1929. mogla otvoriti društvena kočja na Pesku pod Rogljo (1382 m). S hvaležnostjo se je poročevalec spominjal tudi tesarjev, zidarjev in mizarjev, ki so delali na prenovljenju kočje, ter vseh dobrotnikov, ki so podružnico v denarju ali blagu podpirali, ker je le vsled sodelovanja vseh navedenih činiteljev mogla podružnica že po dveletnem obstoju izročiti planincem novo planinsko postojanko. (Glej točnejše poročilo o otvoritvi kočje na Pesku v Planinskem Vestniku, 1929., šte. 10, str. 231—232.) Načelnik je končno pozval zborovalce, da še nadalje delujejo tako ko dosedaj, in je razvijal načrte podružničnega delovanja za bodoče, osobito kar se tiče del pri društveni kočji.

Tudi iz tajnikovega (g. Nardin Ferdinand) poročila je razvidno, da je bilo društveno delo v tekočem letu osredotočeno pri preureditvi kočje na Pesku. Dalje je poročal tajnik, da si je podružnica osnovala v teku leta smučarski odsek, ki je član Jugoslovanskega zimskega športnega saveza v Ljubljani, oziroma podsaveza v Mariboru, in da obstoja v društvu še markacijski odsek, ki ga vodi g. Gajšek, ter foto-amaterski odsek, ki mu načeluje poštni upravnik g. Wagner. Podružnica je prejela tekom leta 164 dopisov, odposlala pa 114, in je štela 280 članov. Priredil se je 11. januarja 1930. običajni planinski ples, ki je bil dobro obiskan; zato je bil njegov gmotni uspeh prav lep.

Društveni blagajnik g. Lorber Franjo je podal točen obračun dohodkov in izdatkov. Prejemki so v poslovnem letu znašali Din 134.244-97; izdatki pa 132.947-70; prebitka torej Din 1297-27. Denarni promet je dosegel v poslovnem letu višino Din 267.192-67. Po odbitku pasiv znaša čisto društveno premoženje Din 72.628.—.

Za blagajnikom je načelnik foto-odseka g. Wagner poročal, da se je napravilo tekom leta okoli 40 fotografskih posnetkov, da je izdal za novi fotoaparati, ki je društvena last, in za potrebščine Din 5275-50; dohodki od prodaje slik Din 4662-60.

Gospodar društvene kočje, g. notarski kandidat Gajšek je navajal, da je bilo v tekočem letu vpisanih v kočji 980 obiskovalcev; število bi doseglo višino 3000, če bi se bilo vpisalo na dan otvoritve društvene kočje vseh 2000 posetnikov društvene proslave.

Za pregledovalce računov je poročal g. davčni upravitelj Šuc, da so vse blagajniške knjige v najlepšem redu. Predlagal je blagajniku razrešnico s pohvalo. Društveni član g. notar Jereb je nato, ko so bila poročila odbornikov soglasno sprejeta, predlagal radi uspešnega delovanja celemu dosedanjemu odboru razrešnico s posebno pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto.

Ker je potekla funkcijska doba dosedanjega odbora, so bili v novi društveni odbor izvoljeni sledeči gg.: Za društvenega načelnika sodnik Müller Janko, za njegovega namestnika poštni upravnik Wagner Viktor, za tajnika odvetnik Krištof Vladimir, za gospodarja kočje notarski kandidat Gajšek Karol, za društvenega blagajnika davkar Lorber Franjo, za odbornika pa učitelj Malenšek Alojz in železniški uradnik Nardin Ferdinand. Za namestnika sta bila izvoljena gg.: učitelj Podlogar Rado in višji sodni oficijal Mastnak Avgust; kot pregledovalca računov pa gg.: davčni upravitelj Šuc Štefan in podporočnik v pokoju Kangler Josip. — V posamezne odseke so bili pa izvoljeni gg.: V smučarski odsek: gg.: Krištof, Nardin, Müller, Podlogar, Lorber; v foto-odsek: Wagner, Mastnak; v markacijski odsek: Gajšek, Podlogar, Malenšek in gozdar Melliva.

Potek občnega zbora je bil prav živahen; bilo je videti, da se zborovalci za delovanje podružnice zelo vnamajo. M.

Planinski koledar 1930. je bil izdan v obilni meri z uporabo materijala, ki ga je bil sestavil in predelal g. Fr. Kocbek; njegovo ime je le pomotoma izostalo na naslovni strani. To pojasnujem, da se ne bo domnevalo, da je izšel koledar brez vednosti in sodelovanja gosp. Kocbeka. — B. Rotter, Maribor.

Naše slike: Rež in Rjavina s Kredarice. Tukaj smo pozimi prav v kraljestvu Triglava in vidimo prizor, da lepših ni dosti. Debel sneg je pokril Kredarico in njen proti severu držéči greben, ki na desno stran strmo pada proti Krmí, na levo pa se grezi do Triglavskega ledenika. Greben prehaža v lepo oblikovano Rež, ki leži tik nad Staničevo kočjo. Na levi strani pod Režjo je izpeljana pot proti Staničevi koči in v široko kotanjo Pekla. Od tod se proti severu drzno dvigne mogočna Rjavina (2532 m), ki smo jo pretaklo poletje obrzdali s klini in žicami. Na sliki se strmi stožec Rjavine krasno prikazuje iz meglenega morja. Kaj čuda, da zvabijo solnčni zimski dnevi planinskega smučarja v to krasno gorovje in da se cele družbe zbirajo v tem visokogorskem smučarskem središču. T.

Vsebina: Dr. Jos. C. Oblak: V ckrilju Visoke Tatre (str. 97). — Beneš Krakar: Sv. Bernard iz Mentone, patron hribolazcev (str. 98). — Marko Debelakova: Škrbina v Strmali — Clappadorie (str. 102). — Dr. Jakob Prešern: Zima v Alpah (str. 109). — Kotiček: Okrešelj (str. 115). V gorah sneži in méde (str. 116). — Obzor in društvene vesti: Seidl Ferdo, Zlatenska ploča v Osrednjih Julijskih Alpah (str. 116). Dr. Josip Poljak, Planinarski vodič po Velebitu (str. 117). Planinska ekspedicija v Altaj. Intervencija Zveze planinskih društev. Peričnik popravljen (str. 118). Otvoritev Uletove kočje na Peci. Občni zbor Dravinjske podružnice SPD (str. 119). Planinski koledar 1930 (str. 120). — Naše slike (na prilogi): Rež in Rjavina s Kredarice.

»Planinski Vestnik« izhaja 12krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto Din 40.—, za inozemstvo Din 60.—. — Naroča, plačuje, reklamira se pri Osrednjem Odboru SPD v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za natis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tomiňšek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Za uredništvo odgovarja: Janko Makar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tomiňšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.)

Na Triglavskem ledeniku.

Fot. dr. Tominšek Stanko.